

COSINZEANA

REVISTĂ · ILUSTRATĂ · BILVNARĂ

ABONAMENTUL:

PE UN PĂTRAR DE AN Lei 25.—

PE IUMĂTATE DE AN Lei 50.—

ÎN STREINĂTATE 1 AN Lei 160.—

PREȚUL UNUI EXEMPLAR Lei 4.

DIRECTOR:

DR SEBASTIAN BORNEMISA
REDACȚIA, ADMINISTRAȚIA ȘI TIPOGRAFIA
CLUJ, PIAȚA CUZA VODĂ Nr. 16.
ANUL VI. Nr. 21 © 15 Nov. 1922.

Fe'a serbărilor încoronării: Țărance în port național defilează înaintea Suveranilor.

O grupă a femeilor fasciste italiene demonstrând pe străzile Cremonei.

Mișcarea fascistă italiană

În timpul din urmă presa a vorbit mult de *mișcarea fascistă italiană* și cetitorii noștri au putut afla, că această mișcare a devenit atât de puternică încât a răsturnat vechiul guvern al țării și a impus dintre membrii săi un nou guvern, agreat și de rege.

Acesta este un fapt, care încoronează rezultatele unei mișcări naționale bine organizate și care trebuie să fie înregistrat cu satisfacție de toți, cari înțeleg că *societatea națională* chiar după un războiu ca cel care trecu, este o necesitate în fața diverselor mișcări cu caracter suspect și neexperimentat.

Sunt abia doi ani trecuți, că *mișcarea fascistă* fu înregistrată de presa mondială și acest scurt interval fu deajuns, ca ideea fascistă să-și facă drum din ce în ce mai larg și *fasciștii* să fie priviți cu simpatie de toți oamenii de bine ai unui popor.

Originea fascismului datează dela încheierea grozavului războiu, care distruse Europa. A doua zi după armistițiu, când se cunoscuseră și greșelile guvernării de până atunci și se desemnă și conturile unei revoluții sociale cu caracter bolșevic, — răsări energică și subită ideea *apărării păcii*, care opuse primejdiilor în fașe mijloacele eroice ale vitejilor din războiu, strânși în mănunchiu — fascio. —

În această nouă mișcare socială, numită *mișcare fascistă* se întâlniră fel de fel de elemente: tineri și bătrâni, bărbați și femei, vechi combatanți de toate condițiile, proveniți dela anarhiști, dela naționaliști, dela liberali, uniți cu toții într'o admirabilă solidaritate de sentimente, care culminau în ideea

apărării păcii și a societății naționale.

Astfel începu lupta împotriva bolșevismului italian și în alegerile din 1920 fasciștii luară 20 de locuri în Cameră. Din clipa aceasta fascismul deveni un partid politic, care în congresul dela Roma își preciză și programul politic la care aderară cu tot entuziasmul 320.000 de membri.

Doctrina fascistă se bazează pe formula că, statul este încarnațiunea națiunii și că în actualele momente istorice for-

Musolini

șeful fasciștilor și al guvernului actual italian în fruntea unui grup de fasciști.

ma de organizație socială stăpânitoare în lumea întreagă este „*societatea națională*“. Statul trebuie să se mărginească a-și exercita funcțiunile esențiale, care sunt de ordin public și juridic. El este suveran și această suveranitate nu poate fi știrbită de nimeni și de nimic, nici chiar de biserică, căreia de altfel îi trebuie garantată cea mai largă libertate pentru a-și putea nestânjenit exercita funcțiunea spirituală. Fascismul nu

se opune dezvoltării diverselor corporațiuni, dar pretinde ca toate corporațiunile să lucreze în spirit național, să nu urmărească scopuri antinaționale și să *constituie mijloace de solidaritate națională susceptibile a da avânt producțiunei*.

În ce privește politica externă, fascismul cere, ca Italia să-și afirme dreptul la o complectă unitate națională și geografică, chiar și acolo, unde această unitate nu este încă realizată. Trebuie mai departe, ca în Marea mediterană să-și exercite funcțiunea de propagatoare a civilizației latine, iar asupra diferitelor naționalități anexate toată autoritatea legilor sale. În streinătate Italia trebuie să apere interesele fiilor săi.

Programul fascist cuprinde totodată și idei precise cu privire la finanțele și refacerea economică a țării. El recunoaște legitimitatea proprietății private, dar condamnă luptele de clasă și grevele serviciilor publice, supunând conflictele de muncă tribunalelor de arbitraj. Precizează serviciul militar obligator, armata trebuind să ia încetul cu încetul forma națiunii înarmate.

Mișcarea fascistă sprijinită pe acest program și-a format organizații foarte minuțioase și capabile a-i impune voința. Și-a creat o presă politică și literară, care susține ideile sale și le propagă cu toată îndârjirea.

Numărul fasciștilor e aproximativ de un milion. Aproape fiecare italian între 18—30 ani e fascist. Din milionul acesta de fasciști cam 700.000 sunt muncitori organizați în diferite asociații naționale, iar vreo 300.000 formează blocul politic care se numește: partidul național-fascist. Mai sunt apoi și organizații fasciste compuse din

tineri între 15—18 ani, din băieți între 10—15 ani și organizații fasciste constituite de femei și domnișoare.

Armata fascistă are infanterie, cavalerie, bicicliști și artilerie. Soldații fasciști sunt de două feluri: principii și triari. Principii sunt aceia, cari au făcut războiul și aceștia poartă cu toții cămașă neagră, iar triari sunt rezerva. Unitatea militară este „squadro”. Mai multe „spuadro”-ane formează *coorto* și mai multe coorte *legiunea*.

Acțiunile militare sunt supuse directivelor politice. Partidul fascist are 4 ziare, 70 de gazete săptămânale și două mari reviste lunare.

În toate localitățile, unde sunt cel puțin 20 de fasciști, ei constituie o secție cu drapel propriu, în frunte cu un director și un secretar politic. În fiecare secție este o grupă de specialiști, adică de oameni, cari la un moment necesar pot face servicii de interes public, cum ar fi administrația, căile ferate, posta, electricitatea, farmacia, etc. etc. Fiecare secție are totodată obligația de a constitui o grupă de combatanți, capabili de a împiedeca violențele adversarilor și de a se pune în serviciul națiunii.

Cu o astfel de organizație formidabilă, fasciștii au împie-

Bonar Law

noul ministru-președinte englez, care a luat locul lui Lloyd George. Bonar Law are în urma lui o carieră politică veche. Mare industriaș, el a intrat în parlament în 1900 și a fost rând pe rând ministru de comerț, de colonii și de finanțe din 1916—1919, în ministerul lui Lloyd George. Are o mare reputație în urma calităților sale politice și a unei anumite severități exterioare, temperată cu toate acestea de bunăvoință și moderație.

decat nenumărate greve, care primejduiau existența statului și au impus voința națională în anumite momente. În mișcările sociale din urmă ei pun stăpânire pe o mulțime de orașe și când guvernul se vede silit să dimisioneze, și nu se mai găsește nici o soluție pentru a întrona liniștea și ordinea în țară, Regele Italiei depune soarta statului și frânele guvernării în mâinile lui *Musolini*, sufletul și șeful mișcării fasciste.

Viitorul va arăta în scurt, dacă fasciștii vor putea fi în adevăr oamenii care să refacă Italia și să realizeze măcar în parte programul lor.

Dr. S. B.

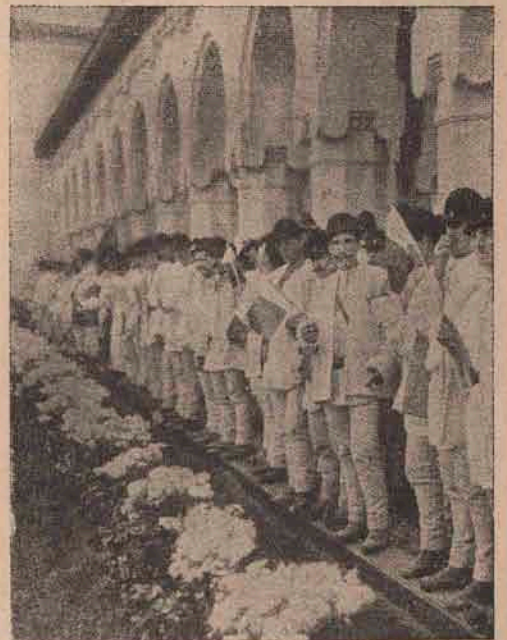
Reamintim cu toată sollicitudinea onorațiilor noștri abonați, a căror abonament nu a fost încă reînnoit, că cheltuielile mari, pe care le avem cu revista, nu ne permit să-i mai credităm, și rugăm cu insistență să binevoiască a ne trimite restanțele.

Tragedia dela Iekaterinburg

Cum a fost omorâtă familia țarului Nicolae II.

Înainte de a descrie ultimele momente în cari s'a reprezentat această sguuitoare dramă, să analizăm puțin fazele cari au pregătit tragicul destin al familiei imperiale ruse.

După revoluția din Ianuarie 1905, consecința înfrângerii trupelor rusești în Mandșuria, în conflictul cu Japonezii, familia imperială s'a retras dela Petrograd la Tsarskoje-Selo, un orașel drăguț, la o depărtare de 20 cm. spre sud de capitala țării. Împăratul și împărăteasa locuiau în partere, iar copiii în etajul modestului palat al țarului Alexandru. Un cunoscător al relațiilor familiei imperiale ruse, profesorul francez Pierre Gilliard, care a funcționat la curtea din Tsarskoje-Selo zeci de ani ca instructor al celor patru fete și al marelui duce Alexis Nicolaevici, moștenitorul tronului, ne spune, că familia țarului ducea o viață foarte modestă și dacă împrejurările nu i-ar fi chemat la conducerea Statului cei doi soți ar fi dus o viață retrasă de burghezi liniștiți. Nici Țarul, nici Țarina nu aveau temperamentul potrivit sbuciumărilor în care se sbătea în timpul din urmă marea imperiu moscovit. Poate că fatalitatea a voit, ca Nicolae II să domniască la începutul secolului al 20-lea tocmai în

Incoronarea dela Alba-Iulia:

O delegație de țărani ardeleni așteptând ceremoniile încoronării.

Serbările încoronării:

Defilarea primarilor din toată țara la București

Țarul Nicolae II.

momentul celor mai mari prefaceri ce le-a cunoscut istoria. El ar fi fost omul unor alte vremuri; al unor epoci de liniște și de progres. Dotat cu calități personale remarcabile, el a fost incarnația naturii rusești, în ceea ce ea are mai nobil și mai cavaleresc. Era însă prea bun și prea modest. De o perfectă loialitate, el a fost sclavul cuvântului dat. Fidelitatea sa față de aliați, ceea ce probabil că i-a cauzat și moartea, o dovedește în deajuns. El desprețuia procedurile diplomației, și era foarte puțin făcut pentru luptă; de aceea a și fost zdrobit de evenimente. Cât de fericit ar fi putut trăi acest om, ca un simplu muritor! A primit însă cu resemnare și supunere greaua sarcină pe care Dumnezeu i-a impus-o, *de a domni*. El își iubea poporul și țara, cu toată convingerea și ar fi dorit din tot sufletul să îmbunătățească soarta poporului năcăjit, pe care-l compătimia cu sinceritate și de care ar fi dorit din toată inima să se apropie; dar nu găsea mijlocul, pentru că era bine păzit de aceia, cari aveau tot interesul, ca poporul să rămână în starea lui înapoiată. Oligarhi criminali, cari trăesc și astăzi în toate țările Orientului.

Împărăteasa era o extraordinară soție și mamă. Ea își iubea soțul și copilul cu o patimă oarbă și nu se simțea fericită, decât atunci, când era în mijlocul lor. Instruită și artistă, împărăteasa iubea cărțile și arta. Dotată cu calități morale excepționale, Alexandra era condusă de cele mai nobile aspirațiuni, și

nu avea decât un scop în viață; fericirea familiei sale. În ultimul timp însă suferea moralicește și fizicește. Boala copilului o mistuia văzând cu ochii, de aceea în ultimii ani avea momente de extaz mistic, cari nu-i mai îngăduiau să aibă o noțiune exactă despre lucruri și despre oameni.

Marele duce Alexis Nicolaevici, era în vârstă de 10 ani la începutul războiului mondial. El s'a născut cu o boală teribilă în organism, care a aruncat asupra familiei imperiale un doliu permanent. Singurul moștenitor de parte bărbătească venit pe lume după patru fete, țareviciul ar fi fost Soarele luminător al vieții părinților săi. Din nenorocire însă boala moștenită de la mamă-sa, *hemophilia*, pe care mamele o dau numai copiilor de gen masculin, a aruncat întreagă familia în brațele desnădejdei. Hemophilia este o boală incurabilă, care produce hemoragie la cea mai mică lovitură sau căzătură. O lovitură la nas, de care copiii îndeosebi nu se pot feri, produce o scurgere continuă de sânge, care provoacă moartea. Tot astfel o căzătură sau o lovitură dau naștere unei hemoragii interne, cu aceleași urmări tragice. Împărăteasa cunoștea această boală, care a făcut în familia ei multe victime. Un unchiu, un frate și doi nepoți ai ei au murit de hemophilie. Ea mai știa, că ea singură a dat odorului ei această grea suferință. De aceea durerea ei nu avea mar-

Țareviciul.

Țarevna Alexandra.

gini și nu cunoștea nici un scrupul în căutarea salvatorului.

Medici, chirurghi, profesori renumiți, toți savanții vremurilor au fost chemați și consultați la patul bolnavului, căruia i se dăduse doi îngrijitori, cari îl însoțeau pretutindeni și doi medici permanenți, doctorii Derevenko și Botkin.

Savanții n'au putut găsi nici un remediu acestei crude boale, astfel că micul Alexis, care avea și el ca orice copil o fire sburdalnică era pândit de moarte la tot pasul.

Nemai având nici o nădejde din partea oamenilor, împărăteasa și-a pus toată nădejdea în Dumnezeu, dela care aștepta pază și mântuire. Era pioasă și credincioasă în puterea supraomenească. Formele religiei ortodoxe îi întăreau și mai mult credința. De aceea fasturile curții și serbările sgomotoase n'au mai încântau. Întreagă familia trăia retrasă, departe de plăcerile și distracțiile acestei lumi.

În vremea aceasta de complectă isolare și sbucium sufletesc apare la curtea din Tsarskoje-Selo figura mistică a călugărului Rasputin, un țaran spătos și înalt, cu plețe și barbă lungă, ochi albaștri scrutători adânciți în orbite, cu cămașa verde rusească, pantaloni negri și cișme cu tureci înalți.

Apariția misterioasă a călugărului a deschis nădejdi nouă în inima plină de o sfântă religiositate a împărătesei. Religia la care se convertise cu multă ușurință răspundea pe deplin aspirațiunilor sale mis-

Cele patru mari ducese.

tice și imaginația sa trebuia să fie încântată de obiceiurile arhaice ale bisericii ortodoxe.

De aceea încrederea ce și-a pus-o în călugărul mântuitor, a fost mare.

Țăranul șiret a observat această încredere, care a exploatat-o în modul cel mai nerușinat posibil. „Crede“ a spus el împărătesei, „crede în eficacitatea rugăciunilor mele, crede în puterea intervenției mele cerești și fiul tău va trăi“.

Abilitatea diabolică a călugărului escroc a subjugat cu desăvârșire de țarina cu firea ei slabă, așa încât Rasputin ajunsese omul cel mai de influență la curtea din Tsarskoje-Selo. Împăratul însuși a cedat acestei influențe, neîndrăznind să sdruncine încrederea pe care împărăteasa o avea în el. Astfel Rasputin, acest escroc ordinar a putut stăpâni multă vreme prin influența sa diabolică și a putut conduce cu putere dictatorială interesele atât de periclitate ale Colosului dela Nord.

În această atmosferă de fierbere morală survin evenimentele din Iulie 1914. Rasputin era atunci în Siberia. Întrebat de împărăteasa asupra măsurilor, ce trebuie luate, țăranul călugăr a răspuns că trebuie evitat războiul cu orice preț, dacă împăratul și sfetnicii lui nu voiesc să atragă asupra țării cele mai mari nenorociri.

Desigur Rasputin voia prin sfaturile acestea să nu-și piardă influența la curte, prin intrarea în acțiune a dușmanilor săi, a marilor duci, cari prin declararea războiului își asumau o mare parte a puterii în stat. Se crede și cu drept cuvânt cercetările istorice vor dovedi-o după liniștirea stărilor din

Rusia, că acest călugăr a fost cea mai strașnică armă în mâna Marului Stat major german, care l'a utilizat într'un mod ingenios în executarea planurilor sale. Legăturile lui cu socialistii, confirmă aceste presupuneri. Odată războiul declarat, mâna neagră, care intenționa răsturnarea imperiului și întronarea anarhiei s'a pus pe lucru. Insuccesele din primăvara anului 1915 cu retragerea aceea dezastruoasă, cu profunda desorganizare în dosul frontului și imposibilitatea de aprovizionare a trupelor cu arme și munițiuni i-au dat și ele ajutor. Anul 1916 a dovedit insuficiența trupelor rusești, cari cu toată slăbiciunea dușmanului nu erau în stare să producă nici un succes. Ajungerea la cârma statului a evreului Kerensky, prin înlăturarea guvernului credincios rezistenței armate, era o nouă dovadă de apunerea puterii imperiale în Rusia.

Primăvara anului 1917 a desăvârșit defecțiunea rusă prin întronarea regimului bolșevic, care a cauzat uciderea lui Rasputin, dar și desființarea poate pentru totdeauna a puterii țariste. Cel mai cinstit și modest vlăstar al familiei Romanovilor, Nicolae II, a espiat prin moartea forțată a sa și a familiei sale toate crimele de sute de ani ale strămoșilor săi.

Odată cu ajungerea la cârma țării a guvernului sovietic, familia imperială a fost transportată sub pază la Tobolsk. De aci a fost transferată la Iecaterinburg în Ural, unde a fost ucisă. Revista „Poslednije Novosti“, care apare odată pe săptămână la Petrograd descrie într'un număr recent cum a fost transpor-

tată și ucisă familia imperială. Această chestiune a fost tratată și comunicată și de alte foi, în diferite forme. Schițarea de față însă trebuie să fie cea autentică, pentru că este luată din cartea intitulată: „Revoluția muncitorilor din Ural“, și este editată de administrația regională a Uralului. Ori tocmai statul muncitoresc din Ural a dat ordin, ca familia imperială să fie dusă și împușcată la Iecaterinburg. Mai întâi au fost transportați la Iecaterinburg numai țarul, țarina, fiica lor Maria, doctorul Bolkin și prințul Dolgorukow. Acesta din urmă a fost despărțit de ceilalți și dus la închisoare, în urma „purtării sale bănuitoare“.

Comunicatul foi rusești spune mai departe: „Locul de închisoare a Romanovilor a fost ales în casa lui Ipatiev al cărei proprietar a fost mutat în altă parte. În jurul casei a fost îngrădit un gard, pentru a opri vederea curioșilor. Familia arestaților a fost dată în seama comandantului Awdew. Se stabilise, că nu li se făcuse nicio perchiziție corporală arestaților și nici nu li s'a căutat prin lucruri, nici la deținerea lor în Tsarskoje-Selo, și nici la Tobolsk. De aceea îndată ce au sosit la Iecaterinburg, s'a dat ordin să li se cerceteze amănunțit toate bagajele. Țarul nu s'a opus. Împărăteasa Alexandra însă a declarat, că ea

Copac secular, de pe vremea lui Columb, din secolul al 15-lea. În Parcul Național din Statele-Unite a căzut în anul acesta, răpus de vreme, un uriaș arbore, după 500 ani de viață viguroasă. Fotografia de-aici ne arată o secțiune prin acest arbore.

nu îngăduie, să i se deranjeze lucrurile. Un schimb de cuvinte a avut loc asupra acestei chestiuni între comandant și prizonieră. Împăratul părea foarte agitat și se plimba nervos în lungul și latul odăii. „Știe dracul, ce însemnează toate acestea“, exclamă el deodată cu mânie. „Până acum pretutindenea am fost tratați cu politețe, și oamenii erau cum se cade, dar aci“... La aceste cuvinte comandantului i-a replicat să bage de seamă, că nu se mai găsește în Tsarskoje-Selo, ci în Iecaterinburg și că dacă nu va fi mai rezervat, va fi despărțit de familie, iar în caz de recidivă va fi supus la muncă silnică.

Casa lui Ipatiev avea două etaje. Etajul de jos a fost destinat pentru cancelarie, bucătărie și cămară. În cel de sus, în cinci camere erau așezați prizonierii. În luna Mai au fost aduși din Tobolsk și ceilalți membrii ai familiei, fiicele și țareviciul, și au fost internați tot în casa lui Ipatiev. Consiliul regional a ordonat o pază severă a casei. Prizonierii erau închiși încontinuu, sub paza gărzii roșii, care își avea sălașul într-o altă casă de peste drum.

Nicolae Romanov, care privea evenimentele din jurul lui cu o nepăsare idioată, suferea cu răbdare regimul închisoarei. La început încerca să vorbească cu sentinelele, dar n'a mai încercat, când i s'a interzis aceasta.

Cu totul altcum se purta Alexandra. La orice ocazie căuta să protesteze împotriva regulamentului prea aspru al închisorii, și insulta gărzile și pe reprezentanții prezenți ai comitetului regional.

În sărbătorile Paștilor, Romanovii și-au exprimat dorința să meargă la biserică. Li s'a interzis însă, dar a fost chemat un preot, care a ținut în casă serviciul divin. În zilele de Paști li s'au pregătit ouă roșii și cozonaci.

Pachetele din afară nu li s'au îngăduit. Intrare la țarul Nicolae nu aveau, decât foarte puțini dintre membrii consiliului regional al Uralului.

Chestia omorării Romanovilor a fost pusă în consiliul regional pela sfârșitul lui Iunie și execuția a fost fixată pentru primele zile ale lunii Iulie. Președintele consiliului avea însărcinarea să organizeze împușcarea și să fixeze ziua. Sentința a fost executată în noaptea de 16 spre 17 Iulie. Execuția trebuia astfel îndeplinită, încât să facă imposibilă

orice intervenție din partea aderenților țarului. De aceea familia prizonierilor a fost informată, că va fi obligată să se mute din etajul de sus în cel de jos.

În seara zilei de 16 Iulie pela ceasurile zece, țarul și familia sa precum și doctorul Botkin și o damă de onoare au trecut din etajul de sus în cel de jos. Toți erau îmbrăcați în haine de casă, deoarece obișnuiau să se culce târziu.

Adunați toți într-o singură odaie, Țarul Nicolae, împărăteasa Alexandra, cele patru fiice Olga, Tatiana, Maria și Anastasia, țareviciul Alexis, doctorul Botkin și dama de onoare, au fost somați să se înșire cu toții cu spatele la zid. Comandantul casei, care în același timp era și împuternicitul consiliului regional al Uralului, le-a citit sentința de moarte, adăugând că orice nădejde a Romanovilor, de a fi eliberați e zadarnică și că trebuie să moară cu toții. Vestea aceasta îngrozitoare și venită pe neașteptate a lovit cu atâta putere inima nenorociților prizonieri, încât li s'a înmuiat ghenunchii și au căzut grămadă la pământ. Numai țarul a mai putut îngâna câteva cuvinte: „Prin urmare, nu ne mai transporta nicăieri de aci“, a murmurat el și și-a plecat capul supunându-se crudei sorti, ce l'a lovit.

În momentul următor câteva împușcături de revolver răsunară în interiorul lugubru al camerei în care deținuții căzură într'un lac de sânge. Erau cu toți patru executori ai grazniceii sentințe, cari își îndeplineau din apropiere sarcina, de a răzbuna lungul convoi de victime ale țarismului odios, prin uciderea poate a celor mai puțini vinovați din galeria tiranilor Romanovi.

Către ceasurile unu noaptea corpurile neînsuflețite ale condamnaților au fost duse într-o pădure afară din oraș, în spre satul Palkina, unde au fost arse a doua zi.

Impușcarea n'a fost simțită de nimeni, cu toate că s'a întâmplat aproape în mijlocul orașului, de oarece în timpul execuției se puseseră în funcțiune înaintea casei motorul unui automobil. Până și garda n'a știut nimic, căci s'a schimbat încă două zile după execuție. Cam în același timp a fost împușcat în Perm și fratele țarului, marele duce Mihail Alexandrovici, iar în Alpajewsk au fost executați marii duci Sergey Mihailovici, Igor, Constantin și Ivan Constantinovici. Astfel s'a sfârșit dinastia Romanovilor, cari au stăpânit trei veacuri marea împărăție a Nordului.

Gh. St.

Un rege fugar

Dezastrul armatelor grecești din Asia-Mică a provocat la Atena o considerabilă emoțiune. Nota aliaților către guvernul din Angora, în care se accepta prin-

cipiul retrocedării Traciei orientale către Turcia, a crescut și mai mult consternația și în același timp iritația contra politicii regelui Constantin. De

Familia regală grecească, în exil la Palermo, după abdicare. În mijloc regele și regina. La dreapta regelui prințesa Caterina și profesoara ei, iar la stânga reginei un preot care însoțește în exil familia regală.

aceea n'a surprins pe nimenea deslănțuirea mișcării revoluționare, care s'a produs în capitala Greciei în ziua de 27 Septembrie. Revoluția aceasta s'a produs fără vărsare de sânge. Ea a fost în realitate o lovitură de stat militară. Inițiativa a fost luată de trupele sosite din Asia-Mică sub conducerea colonelului Gonatas, a colonelului Plastiras și a căpitanului de fregată Fokas.

În ziua de 28 Septembrie la orele 8 dimineața regele Constantin a fost silit să abdice în favoarea fiului său Diadocul

George. În aceeași zi la orele 11, trupele revoluționare și-au făcut intrarea triumfală în capitală. O încercare de rezistență din partea generalului Constantinoupolos n'a reușit.

Astfel regele Constantin cu familia sa, a cărui politică nefastă au dat cea mai groaznică lovitură Greciei, a luat toiagul pribegiei, fără a uita însă să-și înfunde bine buzunarele din tezaurul public. Noul guvern l'a dat în judecată.

Ilustrația noastră reprezintă ultima fotografie a familiei regale grecești după detronare.

Primul club sportiv de țărani

În comuna Vrani din plasa Răcăjdia (jud. Caraș-Severin), s'a înființat în Iulie a. c. primul club sportiv de țărani, a cărui echipă de fotbal o arătăm aci, cetitorilor noștri. Această fotografie a fost luată cu prilejul primului match ținut în această comună cu echipa din Oravița-română. Comuna Vrani este una din cele mai falnice sate românești din Banat. Cu o populație de 1800 locuitori, foarte harnici și inteligenți, ea întrunește toate admi-

rabilele calități ale poporului din Valea-Cărașului. Această comună are toate instituțiile menite să aducă complectă emancipare a țăranelor: cooperativă, cor, bibliotecă populară, cinematograful, fanfara, care la 10 Mai anul trecut a cântat în piața Timișorii alături de muzica militară, de care doar în port se deosebea. Cu ajutorul acestor instituții și-a adunat un fond de peste 100.000 Lei în vederea clădirii unei case culturale.

Cea dintâi echipă de foot-ball, din țărani, la noi.

E o frumoasă dovadă de emancipare și înțelegere a legilor higienei care începe a pătrunde acum și printre țărani noștri.

Nu mai există bătrâneță

— Experiențele doctorului Voronof. —

Încă acum câțiva ani savantul rus, doctorul Voronof a făcut la institutul Marey, din Paris câteva experiențe de *al-toire* a tinereții, cari au atras atenția specialiștilor în această direcție. Altuirile acestea miraculoase le opera asupra cimpanzeilor, o specie de maimuțe, al căror sânge are o compoziție

Experiențele de întinerire ale doctorului Voronof: jos vedem un țap și un berbec, cari au servit la experiențe, iar sus un domn englez de 74 de ani, întinerit de către doctorul Voronof.

indentică cu aceea a omului. Operația o făcea în glandele interstițiale, cari i-se păreau cel mai potrivit teren de asimilare.

De atunci savantul rus și-a continuat experiențele. În fața unei număratoase asistențe compusă din chirurghi și medici, doctorul Voronoff a explicat în detaliu mecanismul operator aplicat de dânsul și reacțiunile stupefiantă provocate de altoire. Ca „martori“ a adus un țap și un berbec, amândoi bătrâni de 12 și 14 ani, ceea ce la animale înseamnă limita de vârstă.

Intervenția sa asupra acestor animale a provocat toate semnele vitalității.

A doua experiență a făcut-o asupra unui bătrân de 74 de ani, despoiat de orice vanitate masculină. Bătrânul a povestit cu multă bunăvoință minunea întineririi. S'au luat și filme, cari dovedeau puterea unor exerciții fizice, pe cari nu le mai putea executa de multă vreme.

Chipul nostru reprezintă pe doctorul Voronoff explicând prin ajutorul celor doi „martori“ rezultatele operației sale ingenioase.

Oameni din Ardeal

Teodor V. Păcățianu

S'a născut în anul 1852, ziua 28 Noembrie v. în com. rurală Ususău lângă Lipova, în Bănat. Tatăl său a fost învățător. Studiile gimnaziale și liceale le-a făcut în Lugoj și Arad. A intrat de tânăr în cariera administrativă, ocupând postul de notar comunal în comuna Jadani, lângă Timișoara. A funcționat șapte ani ca notar, apoi a schimbat cariera, alegându-și alta, foarte grea și foarte nemulțămitoare, pe cea gazetărească. A devenit astfel gazetar de profesiune.

Pe terenul literar a pășit mai întâi la anul 1872, cu mai multe poezii publicate în „Familia“ lui Iosif Vulcan. Prima poezie i-s'a publicat în 4 Martie 1872, împlinind astfel 50 ani de activitate literară. A colaborat apoi și la alte reviste beletristice române din Ardeal și Bucovina. În anul 1885 a întemeiat revista populară săptămânală „Gazeta Poporului“, care a apărut în Timișoara în editura și sub redactarea sa, după ce, până aci, cu începere din 1877, — când s'a înființat fusese un credincios și sârguincios colaborator al ziarului „Luminătorul“ din Timișoara,

condus de Pavel Rotariu. A fost apoi redactor la „Drepta-

tea“ din Timișoara, de unde a trecut la „Tribuna“ din Sibiu, ajungând șefredactorul acestei foi, pe atunci cu mare trecere, iar din Decembrie 1900 până în Dec. 1917, a fost director al ziarului „Telegraful Român“, organul Mitropoliei ortodoxe române din Ardeal.

Lucrările sale mai însemnate sunt:

1. *Flori de toamnă*, col. de poezii, 1882.

2. *Lupta pentru Drept*, trad. d. Ihering, cu o introducere pentru care a fost oprită în Ungaria. Tip. în București 1898.

3. *Scopul în drept* vol. I.

de Ihering 1898.

4. *Libertatea*, de I. Stuart Mill, 1899, laudată de răp. T. Maiorescu dela catedră.

5. *Principiile politice*, de Holtzendorf, 1899.

6. *Judecătorii cu jurați*, 1900.

7. *Istoria politiceii*, trad. 1900.

8. *Buna chiverniseală*, 1900.

9. *Sâmbăta morților* dramă local. 1900.

10. *Istoriografi vechi, istoriografi noi*, studiu critic de polemică în chestia vechii Mitropolii ort. rom. din Ardeal 1904.

11. *Cartea de Aur*, monumentalul op, în care sunt înșirate, în mod documentat, luptele politice naționale ale Românilor din statul ungar de odinioară. Se compune din opt volume mari de câte 800—900 pagini. Op. premiat de „Academia rom.“ și pentru care fericitul Rege Carol i-a trimis medalia *Bene merenti cl. I.*

12. *Calea spre Dumnezeu* după Petrow, 1909.

13. *Legea despre islazurile comunale, neîmpărțite*, 1913.

14. *Nepotul răsfățat*, comedie local. 1913.

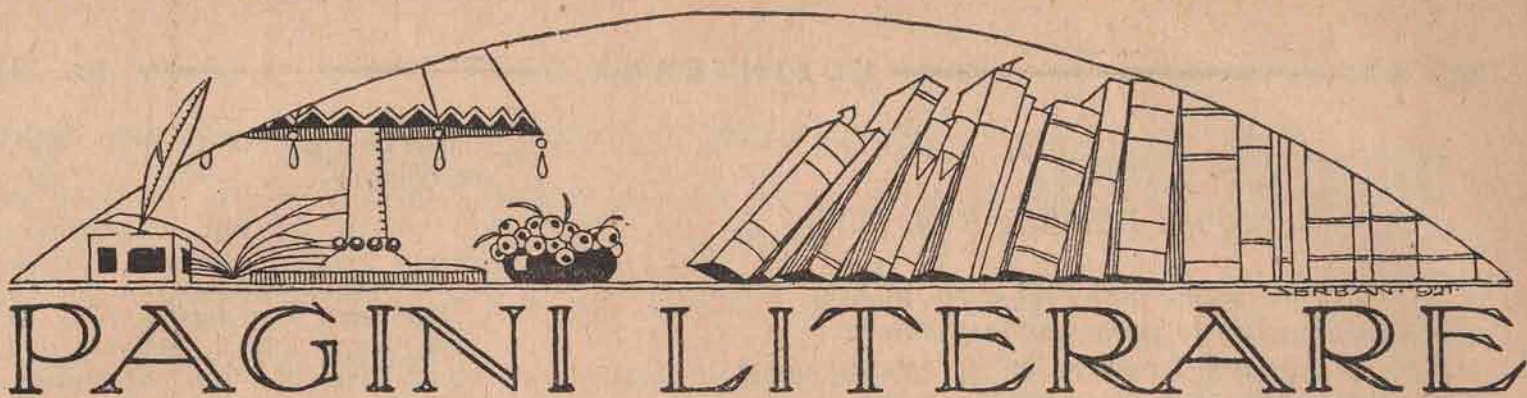
15. *Evanghelia ca bază a vieții*, de Petrow, 1915.

16. *Inceputurile liter. economice la alții și la noi*, studiu publicat în Rev. Econ. 1921, No. 30—34.

În afară de aceste lucrări mai are în manuscris gata de tipar încă cinci lucrări a căror manuscrise sunt depuse la diferite instituții culturale.

Sub domnia maghiară a avut 7 procese de presă: unul la „Tribuna“, altul pentru „Cartea de Aur“ vol. I, și 5 la Tel. Rom. A fost condamnat la 16 luni temniță de stat.

Se poate spune deci despre d. Păcățianu, că este unul dintre puținii care a jertfit și suferit pentru neam, dar mai ales este unul dintre oamenii foarte rari, care întreagă viața și-a consacrat-o muncii. npp.

PAGINI LITERARE

In vâltoare*

George Mihail-Zamfirescu

XXXI.

Odată, nici nu mai mi-aduc a-minte bine de când — într'un parc scaldat în pulbere de aur...

Un flutur cu aripele de lumină și-a mpletit sborul câteva clipe în jurul unei roze de zăpadă și-a lunecat ușor ca o lacrimă de rouă, cutremurat, între petalele-mireasmă.

Doi-trei fulgi s'au prins în horă, mai mulți — o hârtie unsuroasă, un pumn de praf... și vârtejul s'a pornit nebun; pe lângă ziduri, de-alungul șanțului, până'n grădină...

Floarea închinase tulpina, în semn de rugă!

Fluturul a încercat să sboare, să se smulgă din vâltoare.

Norii de pulbere i-au frânt pornirea. Vântul l-a prins în ghiare, l-a svârlit de-o ramură veștedă și i-a spulberat argintul de pe aripi. În urmă: sbătându-se între viață și moarte, cu aripele întinse în lături și fruntea lipită de un bob de nisip — ca un învins în lupta pentru dreptul la suferință.

Roza plângea cu lacrimi de zăpadă, îl îngropase sub petale albe și înmiresmate.

Și eu, ca fluturul cu aripi de lumină...

Căzusem în neștire într'o groapă de obuz, cu sufletul sângerat de sugrumătoare aduceri-aminte. Retrăiam clipele petrecute în zori, mă urmăream cu ochii minții: urcând alături de Mircea, trecând prin ploae de obuze ori târându-mă pe brânci, privind năuc în urma capelui sburate de schije. Tresăriam cu fiecă pas făcut înnainte. Vedeam câmpul de luptă în toată grozăvia lui, i-auzeam pe răniți.

— „Valeu!

— „Mumă, mumă...

Toate se pierdeau într'un vâl de sânge, în negură deasă.

* Din volumul „Flamura albă”, ce va apare curând.

Mi-eră frică se deschid ochii și uitasem că sunt svârlit trei sute de metri în fața primelor linii, că-l lăsasem pe Mitu Brâncu de veghe, lângă mitralieră...

Un șuer pe la ureche:

— „Nemții!

— „Ce, unde?

— „la uite-i ia...

XXXII.

Trei oameni de rezervă pe ruinele unui conac înfipt pe culme. Mitu Brâncu mă privea cu ochi de flacăra, Ion Axente se făcuse ghem lângă mitralieră.

Mă trântisem lângă el. Palmele streășină, privirea înfiptă în rândurile inamice.

— „Puzderie, fraților!

Depart, erau departe...

Valuri după valuri răsăriau din liziera unei păduri, săreau în fugă o muche înverzită. O clipă de răgaz, un salt — pas de voe, cot la cot, val după val.

— „Prăpăd!

— „Trag!

— „Așteaptă!

Tremuram și mi se umezeau ochii, întuneric — iarăși vedeam, străbăteam cu privirea printre rânduri, peste valuri...

Depart, erau departe și mulți!

Cuiva îi clănțaneau dinții.

Oamenii de rezervă, îi vedeam ca prin sită: arma strânsă la piept, capela svârlită pe ceafă și pleoapele între deschise. Ion Axente — nu mai știu, înnebunise par'că!

— „Nu mai aștept. Imi plesnește țeasta, apăș trăgaciul.

— „Privește, Axente, de-alungul țevii: tufe. Opt sute... Cum ajung pe linia lor, vijelie de plumbi. la aminte: direcția și înălțarea!

În primele linii, mișcare și freamăt de voci.

Privirea lui Mitu Brâncu eră sânge. Chipul schimonosit — galben-verde.

Nemții se apropiu. Douăsute, osutăcincizeci de metri până la tufe...

— „la aminte, Axente!

Cineva se ridicase într'un genunchi, încrețise fruntea.

Pt'uu-ujuuu!

— „Grijania mării voastre...

Cel ochit se trântise la pământ și umbla cu mâinile după capela, orbește.

Răsete silite:

— „Ți-o găuriră, frate-meu...

Mircea eșise cu plotonul pe banchete. Dintr'un nuc, un semnalizator: iu am margin sat atenți — mai multe companii, batalionul, regimentul întreg eșise la lumină. O ghiulea pornită în silă: gruăh, gruăh! — peste noi, departe...

Liniște, liniște sugrumătoare!

Vorba lui Ion Axente: par'că sta să mi plesnească țeasta.

— Un agent de legătură!

Cineva se rupsese din rânduri, alerga spre noi.

Căzuse...

— „Vasile Trană să fie?

— „Ași, de unde...

Brâncu închisese un ochiu și se uită pieziș, i-se luminase chipul.

— „Ptui, bată-te potca. Mânzu, fraților...

Depart, pe linia noastră — o mitralieră, apoi alta...

O clipă de amețală, par'că mi înghetase inima. Încercam să vorbesc. Ni se lipiseră buzele, amuțisem.

— „Tra.....trage, Axente!

Cântecul ucigător al gloanțelor! Ca o prăvălire de stânci înzăpezite, ca o ploae de trăznete...

Cu ochii străfulgerați de beția nebuniei, Mitu Brâncu întâmpinase furtuna cu un sălbatic: iha-hi-hiii! Și-acolo, pe linia tufelor: leșuri svârlite peste cap, brațe prinse în frământare desnădăjduită...

Două valuri frante în țărână, risipite — al treilea, logodit cu Moartea!

Ion Axente de piatră. Buzele prinse în rânjet hidos, privirea de fiară flământă.

La ureche, ca piuit de pasăre măiastră.

— „Să trăiți!

Fără să'l privesc:

— „Fugi înapoi, Mânzule!

SPRE FEMEIA DIN TINE

*Prietină și altă nimic, cât te-am știut,
Spre inima ta calea găsit-am totdeauna
Și gândurile-ți toate mi-au fost deschise'ntruna
Nu-mi ascundeai în ele nimic necunoscut.*

*Din ziua 'n care însă iubirea i-a luat
Prieteniei locul, mai lesne aş pătrunde
Prin zid pân' la femeia ce'n tine se ascunde
Decât prin taina'n care mi te-ai înfășurat.*

G. Rotică

— „Frumos, Domn' Elev...
Mircea înaintase cu primul val.
Il vedeam făcând semn de atenție
flancului drept ori urmărind jocul
fanioanelor din nuc. Prinsese baioneta
la armă, strigă căpitanului Ștefu
să se lipească pământului.

Cineva :

— „Dă-te jos !

Copilul de trupă se urcase pe un
zid și privea spre rândurile inamice.

— „Hăi-hăăă ! — a făcut un
boanghen tumba...

Cei protivnici își urmau drumul
cu încăpățănare. Golurile se umpleau
într-o clipă, alte și iarăși alte
valuri răsăriau din marginea
pădurii — porneau orbește, se risipeau...

— „la aminte, Axente, strânge-te
pe lângă mitralieră. Capul, ascunde
capu' !

— „Dă-te jos, Mânzule !

Incălicat pe zid, copilul făcea haz
— îi jucau ochii în lacrimi de uimire.

Par'că'l aud pe Mitu Brâncu, să
răzi și să plângi.

— „Hauliu, Doamnee !

Il pișcase un glonț în palmă. Se
uită zăpăcit la mine, dăduse dru-
mu' benzilor de cartușe.

— „Pune-i sare, Brâncule !

— „Banda, banda țigane !

De-asupra noastră, ploae de
gloante...

— „Descoperiți.

Mânzu a făcut două salturi mor-
tale în aer și s'a prăvălit în cap,
cu brațele strânse la piept și pi-
cioarele în lături. Se'nvrtește ca o
svârlează, sărutase pământul...

Stins, ca un piuit de pasăre sân-
gerată.

— „Va-leu...

Plumbii cădeau grindină.
Ion Axente a făcut odată : aaa-à!
și s'a făcut ghem la picioarele mele !
Mă zăpăcisem...
Mircea prinsese de veste, alergă
spre noi.

— „Treci la Mitralieră, că'ți sbor
creerii !

Nemții erau aproape. Urcau în
fugă — cot la cot, orbește : Până
să schimb direcția și înălțătorul...

— „Baioneta la armă !

Degetele prinse puternic pe ca-
rabină, tremurând. Mi se topeau
privirile în negură, strângeam pleoa-
pele...

Un șuerat prelung, din batalion
în batalion, până departe. Glasul
de tunet al lui Mircea Flaviu :

— „Haidaaa ! Innainte...

Tremură pământul. Fierbea văz-
duhul de chiote.

Mă clătinam.

O cască de oțel, două chipuri
vinate de fugă, mai multe.

— „Hura.

Un cerc cu arma pe de-asupra
capului, un șuer pe la urechi și-o
lovitură dată în plin, cu sete.

— „lôi.

— „Uraaa...

O baionetă îmi jucă prin fața
ochiilor. Doi pași în lături — mă
repezii orbește...

— „Jesus-Maria !

Cineva se svârcolea la picioarele
mele.

Nu mai auzeam. Vedeam și
nu'mi dam seama. Radu Trudă ră-
sărise lângă mine. M'a sărutat pe
frunte, pierise. Un pumn după ceafă,
Mircea îmi strigă din fugă :

— „Lașule !

Auziam ca'n vis, departe...

Gemetele se'mpleteau, se conto-
peau într'un cutremurător strigăt de

durere — mureau pe buze albe,
se risipeau...

XXXIII.

Mă'mpiedicasem...

Baioneta: prin tunică, până la
umăr : prr ! Intr'un genunchi, cu
obrazul lipit de oțelul tăișului...

Cevă cald îmi lunecă pe sub
bărbie în jos, îmi scaldă pântecul,
se risipea.

Sânge ?

Nu, sudoare...

Scăpasem — mi se pare că mă
închinam.

Vedeam :

Copii îmbătrâniți de mizerie și
necazuri, moșnegi cu tâmplele arse
de gânduri și încovoiați sub povara
anilor se prindeau în luptă căinea-
scă, se mușcau cu dinții ori se sân-
gerau cu ghiarele, se călcau în
picioare. Iftodor Zâmbă se furișă
tremurând, ocolea lupta. Mircea se
prinsese cu trei la harță. Cineva îi
sfâșiase obrazul. Prins la strâm-
toare, căpitanul Ștefu închisese
ochii și se'nvrtește nebun, cu arma
fulger pe de-asupra capului.

Vasile Trană mă privea cu ochii
de ghiață :

— „Trei copilași și nevastă ca o

flore, Domn' Elev...

„Pe urmă, a suspinat atins : —
„Doamne, Maica Domnului...“ și l-a
podidit sângele pe nas.

Un prigonit de soartă „Ūnterofi-
zier“ cu piciorul drept făcut sdre-
anță de baionete se rezemase de
un copac aprins de proiectile. De-
getele înfipte în gulerul tunicei, bu-
zele prinse într'un înduișător: lòi,
maman ! Iftodor Zâmbă răsărise ca
din pământ. l-a'nfipt baioneta între
coaste, și-a rupt-o de fugă peste
câmpuri.

Mircea se zăpăcise, dădea în-
napoi...

Cinci baionete îl urmăreau pas
cu pas, căutau prilej să'l străpungă.
Il scăpasem. Ne deschisesem cale,
mereu înainte...

Valuri după valuri veneau ai no-
ștrii, ne'mpingeau din urmă. Armele
sburau în fulgerări orbitoare, se'n-
crucișau, se'nfigeau ori săriau țân-
dări... și-acolo, departe: un ulan cu
o pânză albă în lance.

Cerșea îndurare...

Rândurile s'au oprit o clipă. Un
caporal l-a dat peste cap cu un
singur glonț și vijelia s'a pornit
mai năpraznică, mai ucigătoare !

Cineva îmi pusese piedică. Nu,
un rănit — o mână de var.

— „Mă Elev ! Țâncule taică...

Căpitanul Ștefu — un pumnal cu

plăselele aur înfipt în spate. Se sbăteă, se ridicase într'un genunchi și se trudeă să'l ajungă cu mâinile, se prăbușise...

— „Fă-ți pomană! Infige'l mai adânc, să se sfârșească odată...

Mă treceau lacrămile.

I-am înfipt baioneta în beregată, am răsucit-o...

Radu Trudă încremenise. Se lovea cu palmele peste ochi și urlă de durere.

Indură-te, Doamne, de neamul lui Cain!

Mi-alunecă piciorul. Sângele își săpase albie spre marginea satului.

Mircea Flaviu încrucișase arma cu un vrăjmaș — îngenunchiase. Două salturi — baioneta a stăruit o clipă în cataramă, a scăpărat și s'a'nfipt adânc.

Pornisem înainte.

Mircea șovăia, scăpase arma.

A tremurat surd:

— „Iartă-mă! Mânzu', să porți de grijă copilului...

Așa, ca'n vis: valurile au trecut vijelie peste noi, un bocanc îmi sângerase urechia...

XXXIV.

...O labă umedă mi-se'nfipsea după gât, un mârâit de javra flămândă. Strângeam pleoapele — cercam să ridic mâna, să mă apăr, să lovesc...

Căinele prinsese să latre. Li simțeam răsuflarea pe frunte, pe bărbie. Nările umede îmi lunecau pe buze, pe rana de lângă tâmplă...

Mișcasem!

Nu'l mai simțeam lângă mine, fugise — și-amânase ospățul pe mai târziu.

Să deschid ochii. Pleoapele grele, de plumb... Ridicasem dreapta, îmi pipăiam chipul...

Auziam departe, departe mult — așa, ca un freamăt de codru bătrân prins în ghiara vijeliei. Un glonț pribeag, pornit să se'nfigă în pieptul cine știe cărui ascuns; o aripă de vânt cu binecuvântate falfâiri și-aproape — par'că'n adâncul sufletului: un gemăt aspru...

Pe urmă, liniște adâncă. Auziam cum îmi ciocotește sângele în inimă!

Deschisesem ochii!

Cerul albastru și sus...

Era aproape ieri, îi sfâșiam lîntoliul cu vârful baionetei...

Și cerul ca noi, ca sufletele noastre!

RONDELUL ISVOARELOR..

*Din vârful de munți, mereu, la vale,
Pornesc isvoarele cântând,
Cu unda lor inviorând
Întinsul ce străbat în cale.*

*Și'n toamnă-o lume de petale
Pe luciul lor alunecând
Se stinge.. și mereu la vale
Pornesc isvoarele cântând..*

*E toamnă.. și-i atâta jale!
Păduri, de vânturi fremătând
După podoaba lor, plângând
Își pleacă ramurile-agale
Din vârful de munți, mereu la vale!*

S. Hortopan

ACORDURI DE TOAMNĂ

*Blând visu'-n brațele-i mă prinde
Și dus pe gânduri stau la geam...
O frunză ca de-aramă se desprinde
Cu-un sîsur tainic de pe ram...*

*Arcușuri fermecate înfioară
A' vântului coardă domol...
Apoi crescendo-un celo cântă-afară
O simfonie-n „mi bemol“...*

*În fiecare ton ce 'ncet se stânge
E-un vis pierdut al meu, un dor...
Și 'n fiecare frunză moartă 'și plânge
Amara-i viață-un călător!...*

Aurel Locusteanu

Statuele albe

*Bătrâna ruină de veacuri veghiază
Asupra grădinei ce doarme 'ntre flori,
Iar luna de ghiață argintu și-l varsă
Sădind în adâncul tăcerii fiori.*

*Trei lebede albe vâslesc către țărături
Pe lacul ce pare un cer înstelat,
Și zarea le soarbe încetul întrânsa
Și liniștea 'n urmă se întinde treptat.*

*Nu-i nimeni în preajmă și totuși îmi
[pare
Cu glasu-adâncime-i că umbre-mi
[vorbesc
Și 'n pacea grădinii ce stă solitară
Statuele albe la mine privesc.*

A. S. SOARE

Sfânta Adorata

de G. Apolinaire

I.

Am vizitat odată, bisericuța din Szépeny, în Ungaria, și mi se arătară acolo niște moaște foarte venerate.

— Sunt moaștele Sf. Adorata, îmi spuse călăuză.

Sunt aproape 60 de ani de când fu descoperit mormântul său, aproape de aici. De sigur, ea fu martirizată în primele timpuri ale creștinismului, în epoca ocupațiunii romane, pe când regiunea Szépeny fu evanghelizată de diaconul Marcellin, care asistase la crucificarea Sf. Petru.

„După toată probabilitatea, Sf. Adorata se converti ascultând glasul diaconului și după martiriul preoții romani îngropară corpul fericitei.

Se presupune că Adorata nu e de cât traducerea unui nume păgân pe care ea îl purta, căci nu se crede, ca ea să fi primit alt botez de cât al sângelui. Un astfel de nume nu deșteaptă de loc idei creștine: totuși buna conservare a corpului, ce fuse găsit intact după atâtea secole cât stătuse sub pământ, arăta în deajuns că era vorba de una din acele alese, care, amestecate cu fecioarele, cânta în paradis gloria divină. Iată, sunt zece ani de când Sta Adorata a fost sfințită la Roma“.

Ascultai distrat aceste explicații.

Sta Adorata nu mă interesa peste măsură și era să ies din biserică, când atenția îmi fu atrasă de un suspin adânc, ce se sfârșea lângă mine. Cel ce îl scosese era un moșneguț elegant îmbrăcat, ce se sprijinea pe un baston cu mâner de mărgean, privind fix moaștele.

Părăsii biserică și moșneguțul eși după mine. Mă reîntorsei ca să mai zăresc silueta lui elegantă și din alte timpuri. Îmi surâse. Il salutai.

— D-ta crezi explicațiile pe care le-a dat sacristanul? Mă întrebă el în fine, într'o franțuzească cu un „r“ unguresc.

— Doamne, răspunsei, n'am nici o părere asupra acestor chestiuni de credință“.

El adăogă:

— Sunteți doar în trecere printre noi, Domnule, și doresc tare de mult să descopăr adevărul despre toate acestea cuiva, încât voesc să vi-l spun cu condiția de a nu

vorbi nimănu, despre aceasta, în această țară“.

Curiozitatea mi se deșteptase și promisei tot ce voia.

— Ei bine! Domnule, îmi spuse bătrânelul, Sta Adorata a fost amanta mea“.

Mă dădui îndărăt, crezând că am a face cu un nebun. Uimirea mea îl făcu să suradă, în timp ce — mi spuse cu o voce puțin tremurândă:

— Nu-s un nebun, Domnule, și vă spun adevărul. Sta Adorata a fost amanta mea. Ce zic? Dacă ea ar fi voit așa fi luat-o de soție.

Aveam 19 ani când o cunoscui. Acum am peste 80, și nici odată n'am iubit altă femeie de cât pe ea.

Eram fiul unui bogat castelan din împrejurimile comunei Szépeny. Studiam medicina. O muncă stăruitoare, mă slăbise într'atâta, că medicii mă sfătuiră să mă odihnesc și să voiajiez ca să schimb aerul.

Mă dusei în Italia. La Pisa o cunoscui pe aceia căreia îndată îi dădui viața mea. Ea mă urmă la Roma, la Neapole. Fu un voiaj, în care dragostea înfrumusețea tot locul. Ne urcarăm până la Genova și gândeam s-o aduc aci, în Ungaria, ca s-o prezint părinților mei, și s-o iau de soție, când într'o dimineața, o găsi moartă lângă mine“....

Bătrânul își întrerupse o clipă povestea. Când o reluă, vocea îi slăbise mai tare și de abia îl auzeam.

— Reușii să ascund moartea amantei mele celor din hotel, dar reușii numai cu prefăcătorii de uci-gaș. Și când mă gândesc la toate aceste, mă înfior încă... Nu eram bănuit de nici o crimă și crezura că tovarășa mea plecase de dimineață, foarte de vreme.

Nu vă mai dau amănunte despre orele grozave petrecute lângă trupul pe care îl închisesem într'un cușar.

Pe scurt, fui așa dibaciu că operația de îmbalsamare trecu neobservată. Circulația călătorilor într'un hotel mare, permite o libertate relativă, ceiace mă ajută mult.

În urmă, fu voiajul și dificultățile vămei, pe care, mulțumită Cerului, le putui trece fără supărare. E o poveste miraculoasă, domnule!...

Și când mă reîntorsei acasă devenisem slab, palid, de nerecunoscut.

Trecând prin Viena, cumpărasem, la un anticar, un sarcofag de piatră, ce provenea din nu știu ce colecție celebră. Acasă, mă lăsau să fac tot ce voiam, fără să se neliniștească

RĂSĂRIT

— După: Martin Greif. —

*Cărările sunt mute
Pe câmpul înverzit
Zimbește ca o floare
Întâiul răsărit.*

*Privesc flori fericite
Din văi și din câmpii
Și stropii grei le-apeacă
De perle aurii.*

*Îmi rup și eu o floare
Și florile-mi zimbesc:
Să-mi fi tu ingerașul
C'eu vis îl urmăresc?*

*Am să-ți anin în plete
Cununi de mărgărint —
Și plânge toată floarea
Cu lacrimi de argint.*

Iustin Ilieșiu

prețioase în modesta biserică din sat.

Mai întâi, fusei pe punctul de a destăinui preotului greșala sa. Dar mă oprii, gândind că în biserică, mi-aș avea comoara sub ochi când așa vrea.

Dragostea îmi spunea că adorata mea nu era nevrednică de onorurile evlavioase ce i se dedeau.

Și azi încă, o cred vrednică, din cauza marelui sale frumuseți, a grației ei unice, și a iubirii adânci, care a făcut-o poate să moară. De altfel, ea era bună, blândă și pioasă, și dacă n'ar fi murit, a-și fi luat-o de soție.

Lăsați evenimentele să-și urmeze cursul și dragostea mi se schimbă în evlavie.

Aceia pe care o iubisem atât, fu declarată venerabilă. Apoi o sfințiră, și după 50 de ani dela descoperirea trupului ei, fu canonizată. Mă dusei însumi la Roma ca să asist la ceremonie, care e cel mai frumos spectacol ce mi-a fost dat să contemplez.

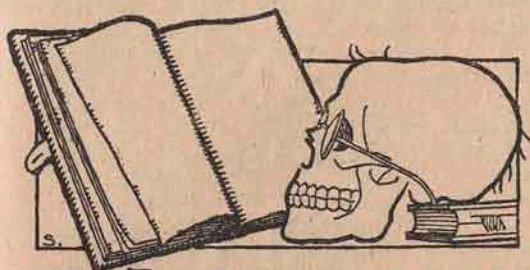
Prin această canonizare, dragostea mea intra în cer. Eram fericit, ca un înger în paradis și repede revenii aci, plin de fericirea cea mai sublimă și cea mai ciudată care e pe lume, să mă rog înaintea altarului Sf. Adorata...“

...Cu lacrimi în ochi, bătrânelul chochet se depărtă, lovind pământul cu bastonul său cu mâner de mărgean, și repetând încă: „Stă Adorata!... Stă Adorata!“...

Tradus după „l'Oeuvre“ din limba franceză de

Dr. D. O., Cluj.

DĂRI DE SEAMĂ

Tricentenarul lui Molière.

Facultatea de litere din Cluj a ținut să comemoreze împreună cu Teatrul Național treisute de ani dela nașterea marelui scriitor francez Molière și în acest scop a organizat un festival comun Sâmbătă în 4 Noembrie a. c.

Sala arhiplină cu acest prilej a dovedit, că publicul românesc din Cluj știe să aprecieze demn anumite momente culturale, ceea ce e bine să subliniem, ca să se știe, că dacă publicul nu aleargă la orice festival și la orice reprezentație, vina nu e totdeauna de partea publicului.

Festivalul Molière a fost un prilej de rară manifestație culturală și totodată un exemplu, decum trebuie organizate sărbătorile de natura aceasta. Conferința frumoasă și bine rotunzită a d-lui *prof. Oprescu* a pus în lumină adevărată și vie opera și viața marelui Molière, a cărui strălucire crește mereu și nu suferă nici azi de nici o eclipsă. Schițarea vieții și operei lui Molière nu putea fi mai bine și mai emoționant interpretată, decât cum a făcut-o d. *prof. Oprescu*, care nu s'a coborât nici un moment la disecări minuțioase, aproape totdeauna neplăcute marelui public, ci a știut să rămână la linii generale și extrem de interesante.

Conferința d-lui *Oprescu* a fost fericit întregită de altă conferință asupra răsului lui Molière, ținută în limba franceză de d. *prof. Auger* dela Universitatea din Cluj. D. *Auger* a fost o revelație pentru publicul ardelean puțin familiarizat cu limba franceză. Viu și plin de vervă, dânsul a aruncat o lumină clară asupra comicului lui Molière, scoțând în relief diferitele momente ale răsului sănătos, pe care l'a înfățișat în operele sale marele scriitor francez, născut acu-s 300 de ani.

După cele două conferințe au urmat două declamații, una în limba

franceză și alta în limba română, iar bustul lui Molière așezat pe masă a fost acoperit de flori de artiștii Teatrului Național.

De încheiere s'a jucat piesa lui Molière: *vicleniile lui Scapin*, care a făcut ca publicul să se risipească complet satisfăcut după o seară artistică, de cea mai mare valoare.

*

Un anuar model. Dintre toate anuarele școlare tipărite în anul acesta, locul cel dintâi îl ia Anuarul Liceului *Aurel Vlaicu* din Orăștie, întocmit de vrednicul director al aceluia liceu, d. *Aron Damian*.

Nu numai ca execuție grafică, ci și ca cuprins, Anuarul Liceului *Aurel Vlaicu*, poate servi drept model de felul cum trebuie făcute Anuarele școlare, ca ele să intereseze și publicul mare, nu numai cercul restrâns al corpului didactic și al elevilor unei școli.

*

„**Tara Noastră**“, vechea revistă din Sibiu a d-lui *Octavian Goga*, a început să apară din nou în Cluj. Revista apare în fiecare săptămână și publică pe lângă poezii și bucăți de proză semnate de d-nii *Goga*, *I. Gorun*, *Oct. Prie* etc. Articole asupra frământărilor noastre politice și sociale, cronici externe și interne, însemnări totdeauna pline de scânteieri și de vervă și în fiecare număr o cronică rimată, în care se arată ridicolul politic al săptămânei. Abonamentul 200 Lei pe an. Numeri de probă trimite gratuit la cerere.

*

Filosofia Românească de *Marin Ștefănescu*, prof. la Universitatea din Cluj este cea dintâi carte, care după o succintă introducere asupra filosofiei în general, se ocupă pe larg de filosofia românească, arătând caracterul acestei filosofii și făcând istoricul ei după epoci, dela cele dintâi începuturi și până în vremile noastre. Suplimentul bibliografic dela sfârșitul cărții este o oglindă clară o aproape tot ce s'a scris de către Români până acum în aceasta direcție.

Cartea de mare valoare se ce-tește cu mult interes și este o contribuție aleasă la cunoașterea culturii noastre naționale.

*

O carte interesantă și de mare importanță culturală este: „**Muzelele din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș**, de d. dr. *C. Petranu*, inspector general al muzeelor din din Transilvania și con-

ferențiar la Universitatea din Cluj. În această carte ni-se dau importante amănunte asupra tuturor muzeelor din Transilvania, se face pe scurt istoricul lor, se arată obiectele mai de valoare din ele și se dau informații asupra felului cum se face administrația lor. La sfârșitul cărții se dă un extras în limba franceză, foarte reușit și bine scris, care permite ca în câteva minute cetitorul să-și formeze o idee clară asupra muzeelor noastre.

Cartea este absolut necesară pentru toți cei care iubesc arta și doresc să cunoască istoria culturală a Transilvaniei. *B.*

Teatrul Național din Cluj.

Extemporalul comedie în 3 acte, localizată de *P. Gusty*, este o piesă ușoară, plină de humor și la care poți veni să-ți petreci liniștit o seară în hohotele de râs sănătos, provocat de situațiile hazlii, dar mai mult de tipurile create de interpreți, — când ele sunt atât de desăvârșite ca acelea create de artiștii Teatrului Național din Cluj. Acțiunea vie, intriga falsă, desnodământul banal. Și tocmai pentru aceasta: sala plină. La „*Extemporalul*“ poți veni liniștit și sigur că n'ai să fi supărat de idei, pentru simplul motiv că n'are.

Dar... bag de seamă că alunec pe o pantă greșită și tocmai pentru acest motiv periculos. Direcția a observat că publicul fuge de piesele le care i-se cere să pue la contribuție sentimentul sau mai cu seamă judecata, și de aceia îi dă piese care să nu-i jignească susceptibilitatea. În asemenea condiții orice fel de critică ai face superi ambele părți: publicul, arătându-i sărăcia intelectuală, și direcția, că te atingi de repertoriul „cu multă trudă combinat“ ca să dea... rețete frumoase. Puțin, foarte puțin, m'ar îngriji supărarea ce ași provoca-o direcției sau publicului, dacă n'ași avea alte motive, care mă opresc dela o critică prea amănunțită. Mai întâi direcția revistei nu dorește critici aspre, ci numai dări de seamă, pentru care spațiul e restrâns și al doilea am un deosebit respect pentru mănunchiul de artiști talentați și extrem de muncitori care, după 5 zile de repetiții, ne-au dat o interpretare atât de desăvârșită.

Iancu Nestorian (*Virgil Vasilescu*), profesor de liceu văduv, ar vrea să se recăsătorească cu *Eliza Ionescu-Bicaz* (d-na *Ec. Stănescu*), dar suferă de două metehne: are o

D-ra Jeana Popovici

artista de mare valoare a Teatrului național din Cluj.

fată Annie (d-șoara Jeana Popovici), care studiază în străinătate, și se teme că va primi rău acest gest matrimonial; dar mai cu seamă se teme de directorul liceului Matei Brebeneag (d. Mișu Ștefănescu), un bătrân ramolit, becher și dușman al căsătoriei.

D-na Ionescu Bicz, are și ea un copil: Ionescu Dumitru II (d. Mihailescu-Brăila) elev în cl. VIII. Dar atât Nestorian cât și d-na Ionescu-Bicz țin ca pe un mare secret existența copiilor. Și de aci o încurcătură nemaipomenită, lipsită complet de verosimil dar plină de haz, cu sfori foarte vizibile, dar cu un dialog viu, natural și plin de spirit.

Annie Nestorian vine acasă, află secretul tatălui său, îi „dă binecuvântarea să se însoare” și își ia angajamentul că îl va converti și pe directorul liceului. Dar la tatăl său vine Ionescu Dumitru II care-i „un bou la latină” să-i ceară ore de meditație. Aici dă peste mamă-sa invitată la masă de profesor, care nu știe că elevul e fiul d-nei Bicz. Altă încurcătură. Nestorian avea de corectat extemporalele de latină și d-șoara Nestorian ca să-i dea o mână de ajutor elevului copiază extemporalul, însă cu un pasaj mai mult decât dictase profesorul. De aici altă încurcătură: cine a copiat *Extemporalul*? Actul II și III durează cercetările, conduse de director, care la un moment dat este exasperat găsind 4 autori ai acestei fapte „vrednică de parchet”. Ca să

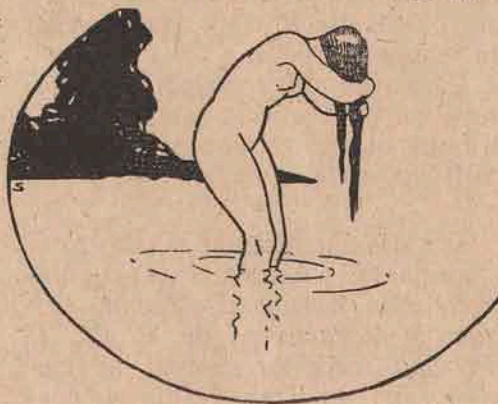
scape de încurcătură: profesorul Nestorian spune că el a copiat extemporalul. D-na Bicz declară că ea a copiat; d-șoara Nestorian ia fapta asupra ei, iar elevul Ionescu, ca să nu lase pe d-na Nestorian „cu afacerea pe spinare” declară într-o scrisoare trimisă directorului, că în adevăr el a copiat Extemporalul. Totul se sfârșește cu bine: părinții află de reciprocă existență a copiilor: directorul de viitoarea căsătorie a lui Nestorian, la care nu se opune când află că d-na Bicz este os sfânt, rudă cu cineva sus așezat în Minister și copiii plănuiesc o viitoare căsnicie pentru mai târziu.

D-șoara Jeana Popovici, cu un minunat joc de scenă, cu o naturalitate neîntrecută și cu o vervă inepuizabilă a făcut o neîntrecută creația din rolul său. D. Mihailescu Brăila, ne-a dat un tip de licean sclivisit și incult, subliniind cu măiestrie toate spiritele și reliefând un tip, care trăește în adevăr. De altfel aplauzele la rampa deschisă, atât la intrarea cât și la eșirea sa din scenă, i-a dovedit cu prisosință succesul creației. D. Virgil Vasilescu plin de humor, natural și degajat a fost perfect în rolul lui Nestorescu. Talentul d-sale este de altfel destulă garanție.

D. Mișu Ștefănescu, desăvârșit în rolul directorului. O mască admirabilă, un joc de scenă mareț, cu un studiu amănunțit ne-a dat un tip de profesor zaharisit și plin de ticuri, violent și pedant, dar fricos până la ridicol când e vorba de persoane influente. Este o strălucită creație a d-sale în această stagiune.

Neîntrecut d. Ionescu-Ghibericon în rolul lui Conovăț, servitorul liceului; dintr'un rol mic a făcut o creație vrednică de admirat. Foarte corectă d-na Stănescu într'un rol episodice. Cu drept cuvânt ne întrebăm când și-au studiat rolurile acești artiști dacă s'a repetat piesa 5 zile!

V. N.

TOAMNA

E noapte..... Stau în grădină pe o bancă și respir aerul curat al toamnei..... Liniște pretutindeni, doar vântul ca un șarpe molatic se strecoară printre crengile arborilor, cari au început să se despoae de podoba verei.. Cu un imn de înmormântare, abia răsbate pâna la mine, sgotul surd al unui isvor.....

Peste vărfurile copacilor, lana; un semicerc, împrejmuită cu chenare de-un galben șters, îmi trimete razele, ce par niște fire de aur împletite pe ramurile arborilor care au ruginit de vreme.....

Vântul suflă mai tare, rupând o frunză care aleargă câțva timp în spațiu, apoi se așează lenes la pământ.

De ce, odată cu căderea acestei frunze vestede, simt un gol în sufletu-mi?..... De ce tresăr la fiecare adiere a vântului, și ades rămân locului cu privirea topită în zare?.....

O! ce tristă și sguđuitoare ești toamnă!..... Tu mi-aduci aminte de clipele odată fericite când visam gingașe visuri de copil... Tot pe aceste alee, peste covoarele splendide din frunze ruginii, pașiam alături de cea pe care o credeam cu inima curată..... Nu te simțeam și nu te vedeam toamnă..... Cu toate că frunzele arborilor, cădeau ca și acum, încet și melancolic. Sărutam două rubine scumpe și ascultam nimicurile ce ieșeau din gura ei..... Când încercam să-o întreb, dacă va exista cuvântul „despărțire” în lumea noastră atât de dulce, un surâs nevinovat se ivea pe fața ei,—apoi brațele-i albe îmi înlănțuiau gâtul și un sărut ferbinte și curat îmi apăsa buzele.... Credeam în ea și blestemam în mine pe cei care spuneau că femeia e necredincioasă.... Azi acelaș castan îmi ascultă suspinele și-l înțeleg de ce este trist.... Acum te înțeleg toamnă și te simt... Cu tine odată am început cea dintâi fericire și tot cu tine pornesc în lumea îndoielii.... Mă-milă să calc peste frunzele moarte; mă feresc să le strivesc, căci parcă simt o asemănare între moartea lor și viața mea.... Stau rezemat de stâlpu celei dintâi iubiri și parcă totuși mai aud pașii ei ușori, perzându-se în tăcerea nopții.... E vis....

O! toamnă, acum te simt și-ți gust cupa cu veninul otrăvitor! A. Th. Constanținescu

Un biet învățator. Un învățator, căruia statul îi dă 20 de lei pensie pe lună, ca să se îmbrace și să-și hrăniască trupul istovit de bătrânețe, — a cerut dela orașul Lugoj concesiune de cerșit. Vestea a

străbătut o clipă prin câteva gazete și ea a cutremurat înfiorătoare stare în care se găsește funcționarii acestei țări.

S'a înregistrat de mult și de multe ori mizeria celor ce susțin pe umerii lor slăbiți de foame și de robot mecanismul statului, s'au făcut amenințări și s'au făcut cuviincioase cereri deoparte și s'au dat promisiuni și tot amenințări uneori de altă parte. În fond chestiunea funcționarilor nu a fost niciodată rezolvată în mod echitabil și ameliorările făcute cu o jumătate de bună voință s'au anihilat a doua zi de neglijența condamnată cu care s'a lăsat drum liber speculei celei mai nerușinate și zdrobitoare.

Așa am ajuns în nemai pomenitul hal, ca un învățător al acestei țări, care a dat atâtor rânduri de oameni suflul din suflul său — să ajungă să cerșească din poartă în poartă. Rușinea nu e a lui, desigur, ci este a celor care privesc impasibili la toate sbuciumările acestei țări, la toate frământările ei sociale, la toate mizeriile funcționarilor, la toate hoțiile și jafurile unor elemente nepatriotice și antisociale și de și sunt în măsură, nu iau totuș nici-o măsură.

Aeroplane fără motor. În timpul din urmă încercările de-a zbură cu aeroplane construite fără motor sunt tot mai dese și putem spune, că ele au reușit pe deplin. Inițiativa de-a încerca sfidarea văzduhului fără forță motrică se datorește Germanilor, cărora tratatul de pace dela Versailles le-a pus o grea restricție în fabricarea motoarelor.

Intenția aliaților a fost fără îndoială, ca să stănjănească pe Germani în dezvoltarea avioanelor, dar rezultatul a fost cu totul altul. Se spune, că reprezentantul german văzând această grea condiție pusă aviației germane, ar fi exclamat atunci: „Dacă nu se permite Germaniei să zboare cu motor, ei bine, ea va zbură și fără motor“. Și după aceasta au început tainicele încercări și într-o bună zi lumea a rămas uimită, văzând cel dintâi aeroplan german fără motor ridicându-se în văzduh și rămânând în aer un timp considerabil. Încercările făcute cu persistență au permis aviatorului Hentzen în timpul de urmă să rămână în aer 3 ore și 7 minute, un timp privit cu foarte lung.

Acest succes al Germanilor n'a lăsat impasibili pe Francezi, firește. La rândul lor aceștia s'au pus deasemenea pe lucru și în timpul din urmă aviatorul francez Manegrol a reușit să învingă recordul german, zburând cu un aeroplan fără motor construit de Peyret timp de 3 ore și 22 minute.

Acest zbor făcut la un concurs organizat de marele ziar englez „Daily Mail“, care a dat câștigătorului francez un premiu de 1000 lire, a stârnit uriasă bucurie în Franța și Anglia, iar în Germania o descurajare vădită. Faptul, că Franța abia în două luni a luat locul cel dintâi și în aviația fără motor, bătând pe germani, a stârnit în suflul acestora dureose decepții. Poate însă că și îmbolduri noi de-a merge mai departe și din această nobilă emulație nu poate rezulta pentru omenime, decât un progres fericit.

Cu automobil peste Sahara. Traversarea Saharei, constituie pentru poporul francez o preocupare tot mai importantă. În interesul bine priceput al economiei sale politice, Franța trebuie să găsiască mijloacele de-a se putea mișca în imensul deșert, cu toată ușurința repede și

sigur. De aceea ea și face încercări peste încercări de-a putea înjgheba o comunicație între nordul și sudul coloniilor sale africane, traversând Sahara. Până acum aceste încercări însă nu au reușit decât în parte. Și aeroplanul și caravanele au dat un formidabil faliment, iar planul construirii unei căi ferate este mai departe ca orice de-a putea fi crezut realizabil.

De aceea o nouă încercare de traversare a Saharei se va face în Decembrie anul acesta, de data aceasta cu automobilul. O misiune organizată de Ministerul coloniilor și cel de război, de guvernamentul Algeriei și al Africii occidentale și sub inițiativa fabricantului de automobile André Citroën, care a făcut automobile speciale pentru a putea merge prin nisipul Saharei — va încerca din nou să facă drumul dela Tuggurt la Tombuctu. Reușind această întreprindere, ea va forma fără îndoială o dată nouă în istoria Africii.

Căsătoria Kaiserului. Mulți credeau, că este numai o poveste. În curând însă șgomotul s'a confirmat în mod oficial și micii telegrafisti precum și comisionarii cu buchete de flori, cum este obiceiul la îndrăgostiți, și-au făcut apariția la poarta castelului din Doorn.

Dacă viața suveranilor în exil, trebuie în teorie, să înlăture evenimentele politice, ea nu poate fi privată de mulțimea aceea de plăceri personale, de care este legată existența tuturor acelor, cari n'au purtat pe cap vreă coroană, sau n'au avut nici un rol în nenorocirile publice.

Nu este o raritate, ca un bătrân la 64 de ani, văduv de curând, să se recăsătorească cu o femeie tânără, care are vârsta pe jumătate. Toată lumea germană e de acord, că Kaiserul a uzat de un drept, ce-l are orice om, care nu voiește să ducă o viață de cuc. Numai monarhiștii și familia Kaiserului, cari mai nădăduiesc într-o reînviere a Reichului condamnă căsătoria aceasta precipitată.

Principesa Hermina este o nemțoaică confortabilă cu fisionomia satisfăcută. Născută prințesă de Reuss, e văduvă de doi ani. Soțul ei, prințul Johann Georg von Schönaich-Karolath a murit, fără să lase regrete în urma lui. Principesa a stat în primăvara acestui an câteva vreme la Doorn și a sfârșit prin a plăcea Kaiserului. Întoarsă acasă a scris acestuia câteva scrisori destul de sensibile, pentru a provoca un răspuns la fel. Sfârșitul a fost căsătoria săvârșită la 5 Noembrie într'un cerc intim, fiind de față numai membrii familiei.

Prezența unei femei în singurătatea exilatului poate aduce o schimbare în decor, în atmosferă, în obiceiuri, în proiecte. Poatecă fostul împărat, care n'a esitat să se cunune cu coroana imperială pe cap, va părăsi de data aceasta planurile de reîntronare. Este atât de greu, să mai reieși o sarcină, când te simți atât de fericit, trăind viața unui simplu muritor, lângă o soție tânără. Mai ales, că și-a exprimat dorința de a fi supus operațiunii de vitalitate a doctorului Voronof.

Genii artificiale. Naivii spun, că geniile se nasc odată la o sută de ani. Nu-i adevărat. Oricine poate ajunge geniu, numai să vrea. Cel puțin așa ne spune Miss Stone, doctoresă americană (oh! americancele astea!). Miss Stone a ținut la Londra o conferință asupra metodelor, de a creia genii și a adus, ca model pe pro-

pria sa fiică în etate de 19 ani. Americană spune, că copila ei la 9 ani a luat bacalauriatul, la 17 ani vorbă la perfecție 12 limbi și a scris vreo 17 volume, dintre cari unul la vârsta de 5 ani.

D-na Stone spune, că a obținut acest rezultat începând a da lecții copilei din primul an, iar încetul cu încetul a inițiat-o în diferitele elemente ale artelor și științelor sub formă de versuri rimate. — Avis mamelor, cari visează genii.

*

SCRISORI DELA REDACȚIE

V. H. „Streinul“ nepublicabilă.

G. P. în T. Cu toată bunăvoința pe care o avem, nu putem să vă încurajăm publicând versurile, pe care ni le-ați trimis. „Gazel“ e popular, „Glasul Țării“ e frazeologic lipsită de poezie, iar „Muzei“ este pretențioasă și greoaie.

Z. Cele „Câteva rânduri“ se vor publica ocazional. „Zile dragi“ are ultimele două strofe slabe.

C. Traducerea D-tră nu e destul de literară pentru a o putea publica. Piesa altfel e interesantă și regretăm, că nu o putem folosi.

Eugenia L. Pascha. Din cei 50 Lei trimiși acum, suma de 15 Lei este socotită pe anul 1923 ca acout.

Ioșif Pascu, C. B. Suma de 15 Lei am trecut-o ca acout pe anul viitor.

Vasile a D. Hrițcu. Cei 25 Lei sunt plăta dela 1 Oct., până la 31 Dec. 1922.

Reun. de lect. rom. Beclean. Confirmăm primirea sumei trimise, din care 55 Lei i-am trecut în contul anului viitor.

Cont. Popovici, Budinți. Cu ce ați trimis acum sunteți plătit pe anul întreg.

S. Ceacăru-Băile Oglinzi. Din suma trimisă v'am contat 20 Lei pe anul viitor.

Cărți și Reviste.

Am primit la Redacție :

1. Dr. Coriolan Petranu: Muzeele din Transilvania, Banat, Crișana, Maramureș. Tiparul Cartea Românească, București.
2. Marin Ștefănescu: Filozofia Românească. Inst. de arte grafice „Răsăritul“, București. Prețul 45 Lei.
3. Ignotus: Fericirea, dramă în 3 acte. Tip. Cartea Românească, București. Prețul 12 Lei.
4. Ignotus: În umbră și tăcere, poezii. Cartea Românească, Cluj. Prețul 20 Lei.
5. A. Maior: Omega, tragicomedie în 3 acte. Atelierele „Adevărul“, București. Prețul 20 Lei.
6. Țara Noastră: sub direcția d-lui Octavian Goga, revistă literară-politică. Prețul unui exemplar 5 Lei.
7. Gândul nostru, revistă de artă și literatură. Vol. I. Nr. 17. Prețul 3 Lei. Iași.
8. Năzuința, revistă literară, anul I. Nr. 5. Craiova. Prețul 8 Lei.
9. Anuarul liceului Aurel Vlaicu, publicat de Aron Demian, dir. liceului. Tipografia „Libertatea“, Orăștie.
10. Foaia Tinerimii, anul VI. Nr. 16. Prețul 3 Lei.
11. Victor Lazăr: Legende istorice de pe pământul României. Ediția II. Tip. „Ardealul“ Cluj. Prețul 8 Lei.
12. „Școala Bănățească“, organ al „Asociației învățătorilor din Caraș-Severin“. Redactor: Pavel Jumanca. Un număr 4 Lei.

Spălați copiii D-v numai cu
apă de baie amestecată cu

MACK'S

KAISER BORAX

DE OBTINUT PRETUTINDENA.

Depozit general „GEA” Kraier
soc. p. a. Timișoara.

Intreprindere Electrotehnică
Românească

Teodor Maior

Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.

Furnizează: Electromotoare, Dina-
muri, Vase pentru gă-
tit, Feară de călcat, Acumulatori, BECURI
pentru orice tensiune și lumină, diferite
alte aparate electrice și materiale de in-
stalație.

Execută: la comandă orice instalațiuni
de lumină, transmi-
teri de forță atât în loc cât și în provincie, PRO-
IECTE ȘI OFERTE LA CERERE GRATUIT.

Stațiune de încărcat
și reparat acumulatori.

IOAN COSMA

FABRICANT DE FUNII
CLUJ, STR. TAMAȘ (GALAMB) 14.

Primește orice comandă în ce
privește bransa aceasta pre-
cum și orice funii pentru eco-
nomie.

PÂRGHII DE MOARĂ PRECUM ȘI FU-
NII DE TRANSMISIUNE SPECIALE.

Au sosit ultimele modele de pă-
lării fine „Borsalino” și „Habig”

la **Regele pălăriilor Cluj,**

Piața Unirii 17. Albituri pen-
tru domni se află permanent.

8-10

Uzina electrică a orașului
conducerea societății

„Ganz”

Cluj, Calea Reg. Ferdinand
39. (Palatul Széky)

— Telefon Nr. 408. —

Execută instalații electrice și trans-
misiuni de curent. Pe comandă liferă
instalații de motoare electrice. Lam-
padare și materiale pentru instalații
permanente în depozit. — 16-21.

Cele mai preferite beuturi ale amatorilor de bere:

CALITATEA NEINTRECUTĂ
A BEREI ALBE

ȘI A BEREI BRUNE
SPECIALĂ

MONOSTOR CĂLUGĂRUL

SE CAPĂTĂ PRETUTINDENI.

1-20

PRIMA SOCIETATE ARDELEANA

DE ASIGURĂRI GENERALE

CLUJ, PIAȚA UNIRII No. 8.

(FOSTA BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE ROMÂNJA.)

CAPITAL SOCIAL DEPLIN VĂRSAT

LEI 10.000.000.

Contractează asigurări de incendiu, Grindină, Accidente, Efracție, Transport,
Răspunderi Civile și asupra Vieții, în cele mai avantajoase condițiuni.

Agenții principale: Alba-Iulia, Arad, Brașov, Cluj, Ora-
dea Mare, Satu Mare, Sibiu, Timișoara, Târgul-Mureș.

9-12

Louis DÉRI, Blănar

CLUJ, — Strada Memorandului 3.

Tot felul de blănuri
de primul rang.

Prețuri solide!

7-10

Aviz!

Azi cea mai de lipsă învățătură
este cum se face bine împărțirea
pământului. Învățătura aceea
se găsește în broșura:

**Cum vei ajunge
și tu la pământ**

de viteazul țaran

ION BARBA-MIRESII,

care a fost ostaș 9 ani în răz-
boi. Se poate comanda la autor
în CLUJ, Piața Cuza Vodă No. 16.

Prețul 4 Lei. — Poșta 2 Lei.

Total 6 Lei.

**Pretorii,
Primarii,
Secretarii comunali**

pot cumpăra imprimatele
de lipsă cu bucata numai

la

Tipografia

Dr. S. Bornemisa
Cluj — Piața Cuza Vodă, 16